

Kirkkohistorian professori lähikuvassa

Jouko Talonen on siirtynyt vuodenvaihteessa Joensuun yliopistosta Helsinkiin, kirkkohistorian professorin virkaan. Muutos ei ollut kuitenkaan suuri, sillä talo oli entuudestaan tuttu. Talonen tuli Helsingin kirkkohistorian laitokselle vs. assistentiksi vuonna -81 ja on ollut siellä sekä Suomen Akatemian tehtävissä tähän asti.

Oma tausta tutkijan apuna ja haasteena

Jouko Talosen tärkeimmät tutkimusteemat ovat olleet herätysliikkeet, varsinkin lestadiolainen liike, ja Baltian kirkkohistoria. Lisäksi hän on pohdiskellut kirkko ja politiikka -problematiikkaa sekä uusimman ajan teologianhistoriaa. Hänen oma hengellinen taustansa on Rauhan Sanan lestadiolaisuudessa. Talosen kotikylässä, Vähänkyrön Saarenpäässä, oli paljon lestadiolaisia. Jo hänen isoisänsä isä kuului liikkeeseen. Läheinen suhde tutkittavaan herätysliikkeeseen on kaksijakoinen asia.

- Toisaalta se, että tuntee jonkun herätysliikkeen ja herätysliikeproblematiikan läheltä ja omista taustoista käsin auttaa eläytymään siihen sekä auttaa tekemään lähdeaineistolle mielekkäitä kysymyksiä. Samalla tutkija ymmärtää niin sanottuja uskonnollisia mentaliteetteja, Talonen sanoo. Vaarana hän kertoo kuitenkin olevan sen, että tutkija lähtee historiallisessa selityksessä selittelemään harmaan alueen asioita ikään kuin kotiinpäin.

- Juuri siinä on nimenomaan herätysliikelähtöisten herätysliiketutkijoiden oltava tarkkana. Valtion yliopistossa on pidettävä kiinni tieteellisen tutkimuksen periaatteista.

Eurooppa murrosvaiheessa

Mitkä asiat tästä ajasta voisivat tulla kirja-etuiksi kirkkohistoriaan? Talosen mukaan Euroopassa on tällä hetkellä tapahtumassa suuri murros, joka koskettaa myös kaikkia kirkkoja. Myös globaalit tapahtumat, kuten tsunami, voivat muuttaa ihmisten maailmankuvaa ja ajattelutapaa. Kolmantena seikkana Talonen mainitsee koko Euroopassa tapahtuvan luterilaisen uusjaon.

- Näyttää siltä, että kansankirkot ovat menettämässä otettaan varsinkin kaupungeissa. Samaan aikaan niiden sisäinen pirstoutuminen on aika voimakasta. Tämä pirstoutumiskehitys näyttää koskettavan myöskin uskonnollisia herätysliikkeitä.

Onko STI:n kaltaiselle toiminnalle tarvetta Suomessa?

- Teologiassa tarvitaan erilaisia paradigmoja ja erilaisia näkökulmia. Tarvitaan kriittistä keskustelua ja myöskin valtavirrasta poikkeavaa teologiaa. Tässä suhteessa STI:llä on tärkeä rooli: luoda vaihtoehtoja teologiaa, haastaa viralliset instituutiot, haastaa myöskin kirkkoa ja olla herätysliikkeiden yhteinen keskustelufoorumi. Ennen kaikkea se voi olla he-

myös ulkomailla. Poliittisen historian, muistelmien tai dekkareiden lukeminen auttaa rentoutumaan, samoin ruuanlaitto. Ystäviä hänellä on paljon, myös Yhdysvalloissa ja Baltiassa. Toisinaan Havukosken kodissa piipahtaa vieraita – ja ”pöydät notkukoot”, vihjaa kulinaristinen professori. Onnistuneena vapaapäivänä voi myös nukkua aamulla pitkään. Vapaa-ajallakin hän on havainnut teologisten kysymysten ja työasioiden pyörivän päässä, valitettavasti tai onneksi. Tämä tosin johtunee siitä, että hänellä on ensimmäinen kuukausi

rätysliikkeiden niin sanotun kirkollisen teologian tekemisen foorumi.

nykyisessä virassa, joten tilanne on melko uusi.

Työtä on niin paljon kuin jaksaa tehdä

Talosen työpäivät ovat työntäyteisiä.

- Työtä on itse asiassa koko ajan, niin paljon kuin jaksaa tehdä, hän kertoo.

Saavuttuaan varhain aamulla työpäikalle hän tekee paljon rutiinitöitä: sähköpostien lukemista, luentojen valmistelua, kirjeiden lähettämistä. Kiireessä hän lähtee pitämään luentoja. Lounaan jälkeen on seminaari tai erilaisia valmistelutöitä. Välillä hän voi olla kuultavana asiantuntijana jossakin tai osallistua neuvotteluun tai kokoukseen, joita yliopistossakin riittää. Sähköposti on tärkeä työväline, ja sitä pitää seurata usein.

Rentoutuminen on tärkeää

Kiireisestä työstä huolimatta Jouko Talosella on myös vapaa-aikaa. Silloin hän pitää huolta kunnostaan uiden ja kävellen. Kesälomalla hän pyrkii tekemään maalla ruumiillista työtä. Joskus hän lomailee

Identiteetti, koettelu, hengellisen elämän hoitaminen

Opiskelijoita Jouko Talonen rohkaisee pitämään oman identiteetin, koettelemaan kaiken ja pitämään sen mikä on hyvää. Hän muistuttaa opiskelijoita oman hengellisen elämän, spiritualiteetin hoitamisesta. Opiskelijalle on tärkeää varata aikaa Raamatun lukemiseen, ja olisi hyvä olla oma sielunhoitaja. Lepo on tärkeää myös opiskelijalle.

- Ennen kaikkea, muistakaa pitää rauvaisella kädellä kiinni vapaa-ajastanne ja keksiä jotain muuta tekemistä, kuin sitä normaalia duunia. On tärkeä pitää huolta henkisestä, fyysisestä ja hengellisestä jaksamisesta, Talonen muistuttaa. Muita Kulmakiven lukijoita hän kehottaa tukemaan opiskelijoita, erityisesti heitä, joilla on vahva kutsumus hengelliseen työhön.

Jouko Makkonen, teol. yo